

2018-10-31

# Utformningsprincip KYRKEBÄCKEN, Ytterby





Gestaltningkonceptet har tagits fram av  
landskapsarkitekter Johanna Almgren och Anna Almqvist  
Foton och illustrationer av COWI om ej annat anges.  
COWI Stadsutveckling  
Skärgårdsgatan 1  
Box 12076  
402 41 Göteborg



## BAKGRUND, SYFTE & SAMMANHANG

- Tegelbäckens årum ska utgöra en del i ett sammanhängande stråk för boende i hela i Ytterby och finns utpekad i kommunens grönstrukturplan som ett grönstråk att utveckla.
- I samband med nyexploatering av bostäder behöver marken schaktas av för stabiliserande åtgärder. Den nordvästra stranden får en ny släntutformning och alla träd behöver tas bort förutom ett litet antal som befinner sig tillräckligt långt ner, invid själva bäcken.
- Genomförandet av en ny överföringsledning sammanfaller med projektet och utveckling av ytorna görs då med fördel i och med återställning av denna.
- Den långsmala grönytans sammankopplande funktion mellan de nya bostäderna och Kastellegårdsskolan kan utvecklas och göras mer tillgängliga. Funktion och gestaltning kan bidra till att biologisk mångfald och ekosystemtjänster ökar och berikar samtidigt närmiljön för de boende.
- Detta arbete visar på de potentialer som finns i området och ger övergripande förslag för utveckling och gestaltning.



# Utformningsprincip KYRKEBÄCKEN, Ytterby

2018-10-31

## ÖVERGRIPANDE UTFORMNINGSPRINCIP

- Nya lövträd av varierade arter planteras för att balansera upp helheten i rummet. I naturvårdssyfte säkerställs en skuggig miljö vilket är nödvändigt för den skyddade laxöringens levnadsförhållanden, samt för att hålla undan vassen.
- Längs den sydvästra delen har bäcken en mer vildvuxen karaktär, med bäckravin och vindlande bäckfåra. Här integreras tre små platser med fin vattenkontakt.

- En av platserna utgörs av ett uteklassrum med pedagogiskt innehåll. (biologi, miljö, kulturhistoria, fysisk aktivitet...) Här tillförs också ny belysning.
- På bäckravinens krön, längs södra stranden anläggs en enkel stig. En förutsättning är att fotbollsplanen flyttas/minskas söderut med ca 3 m.

- Den nordöstra åsträckan får i förslaget en mer parkartad karaktär med gräsmattor och utegym samt utgallrade siktgluggar med små träbryggor ut över vattnet.
- Där bäcken förgrenar sig söderut finns en övergiven fruktträdslund. Den föreslås gallras fram och omvandlas till en liten enkel park.



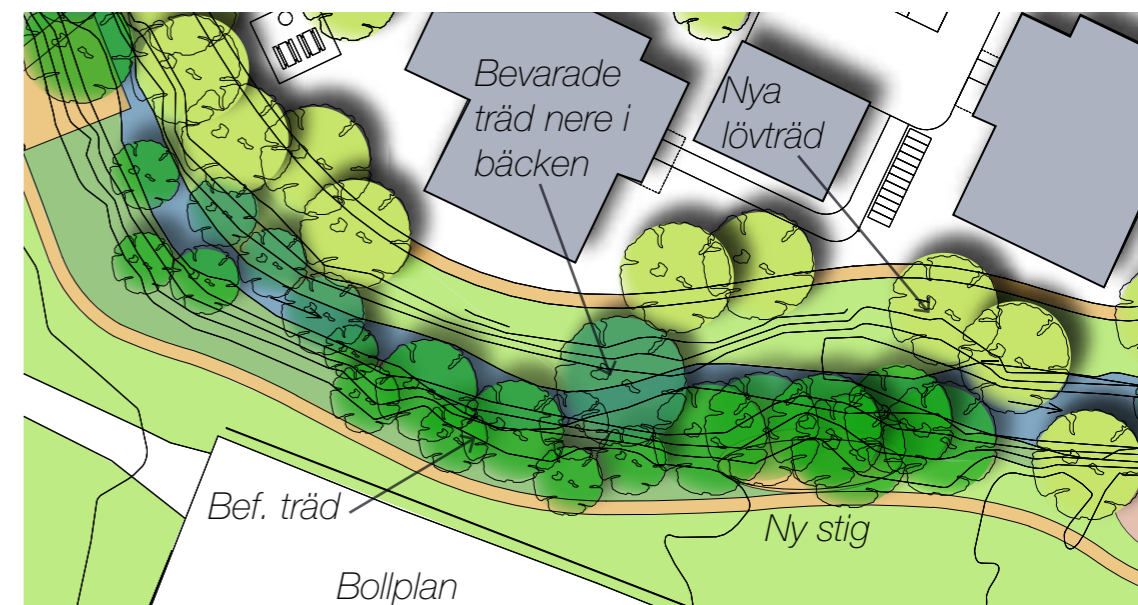
## VATTENKONTAKT, NATURVÅRD OCH ÅTERSTÄLLNING



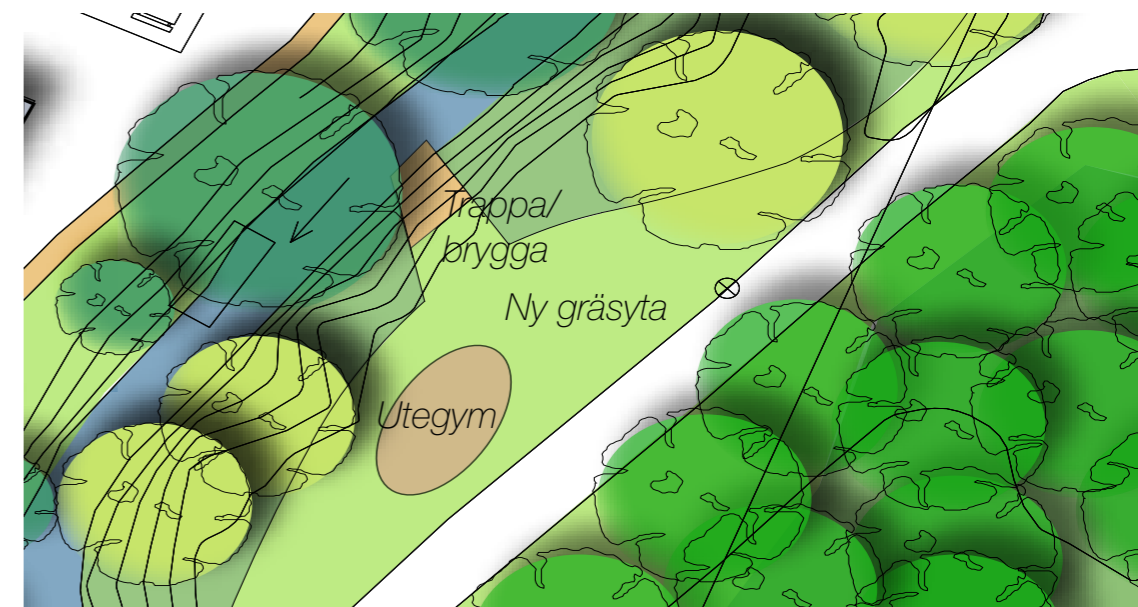
*Befintlig situation: De dominerande träden längs bäcken och i intilliggande trädgångar utgörs bl a av sälg, klibbal, asp, björk, pil och körsbär. Stora vassjok utgör barriärer mot bäcken på flera ställen. Närmast bäcken råder en djungelartad miljö och flera träd har synliga rötter ner i vattnet; en favoritmiljö för laxöringen m fl andra arter i vattnet.*



*Befintlig situation: Exempel på åtgärd för att förbättra miljön för laxöringen. Utgör ett pedagogiskt innehåll. Ökad vattenkontakt kan skapas via enkla träbryggor eller terrasser.*



*Efter schakt och nedtagning av träd på den nordöstra stranden föreslås återplantering av en stor variation av lövträd. Både av de arter som finns idag och olika ädellövträd för att öka den biologiska mångfalden, enligt riktlinjerna för naturvård i detta område. Hänsyn tas till de nya bostädernas sol- och skuggförhållanden vid placering av träd.*



*Öppna ytor med klippt gräsmatta skapas för ökad sikt och trygghet samt för en mer parklik miljö. Öppningar mot bäcken genom vass och buskar. Delar av vassjok röjs bort.*

## PLATS 1. UTEKLASSRUMMET

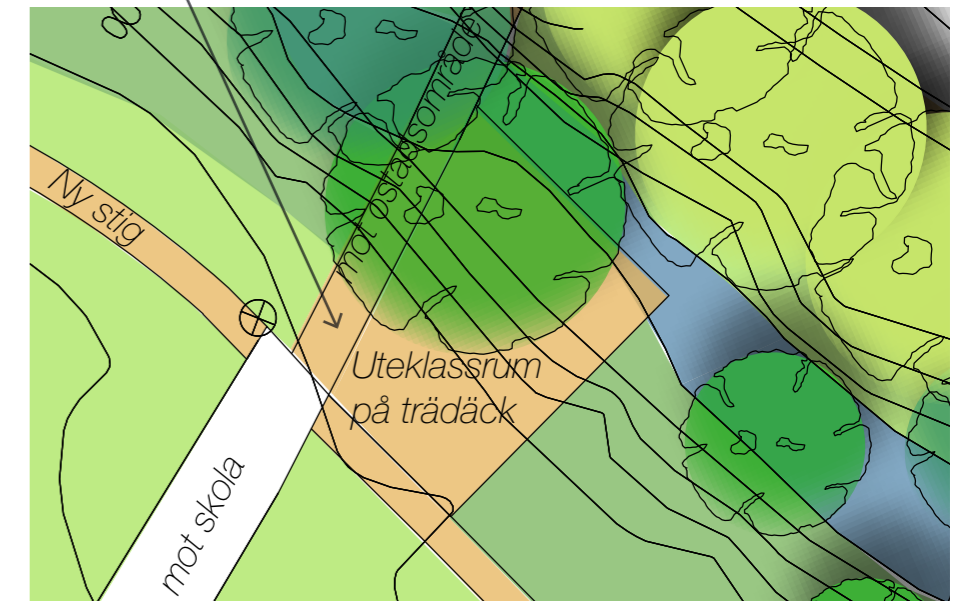


Befintlig situation: Den sammankopplande punkten mellan Kastellaskolans utemiljö och de nya bostäderna. En flerstammig al markerar broläget och platsen.



Lugnet under trädkronan, nära naturen.

Träytan byggs ihop med ny träbro som hel konstruktion.



Alen integreras i träytan tillsammans med ny träbro. Räckan, fallskydd och grind finns med fördel så att även förskolebarn ska kunna vistas tryggt här.



Informationstavla kan berätta t ex om laxöring, dess ekosystem och om trädet al.

[http://farm8.staticflickr.com/7279/6987211892\\_8bf8485090\\_z.jpg](http://farm8.staticflickr.com/7279/6987211892_8bf8485090_z.jpg)



Träd integrerade i trägolv...

<https://s3-production.bobvila.com/slides/17051/original/deck-design-10.jpg?1501006876>



...och med träbro.

## PLATS 2. BÄCKPORLET

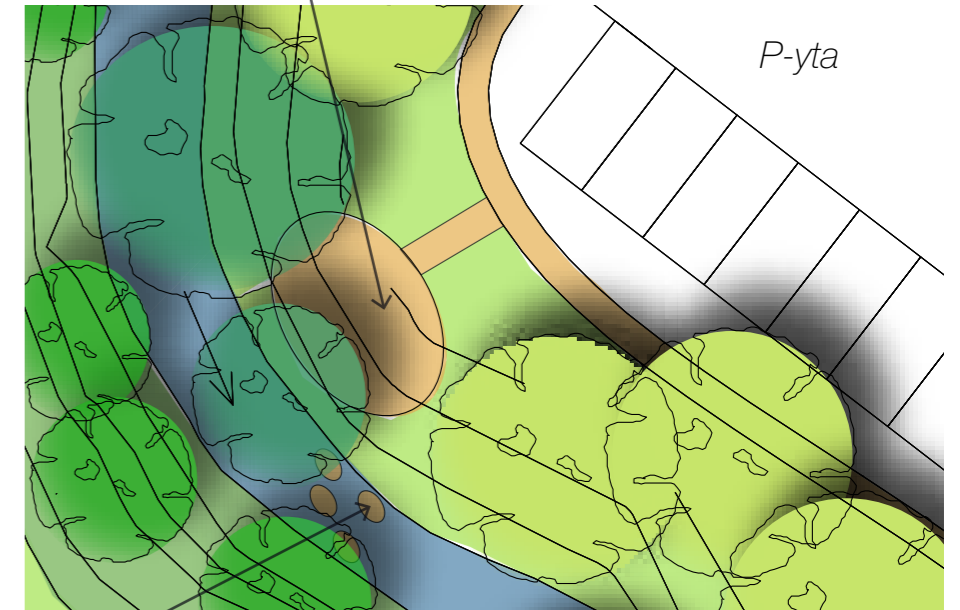


Befintlig situation: Lättillgängligt, invid bostadsområdets sydvästra parkeringsyta finns en yta belägen i bäckens meanderkurva.



Härifrån blickar man mot den motsatta, brantare sidans strandkoning och det porlande vattnet är mycket påtagligt.

Lugn sittplats anläggs mot vattnet.



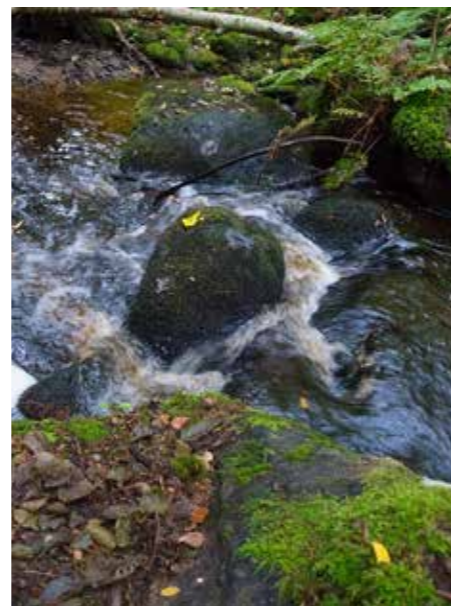
Stepping stones

[https://en.wikipedia.org/wiki/Stepping\\_stones](https://en.wikipedia.org/wiki/Stepping_stones)



Trampstenar i bäcken för vågade äventyr.

<http://hallandifokus.com>



<http://groniflagg.blogg.se/category/allmant-1.html>



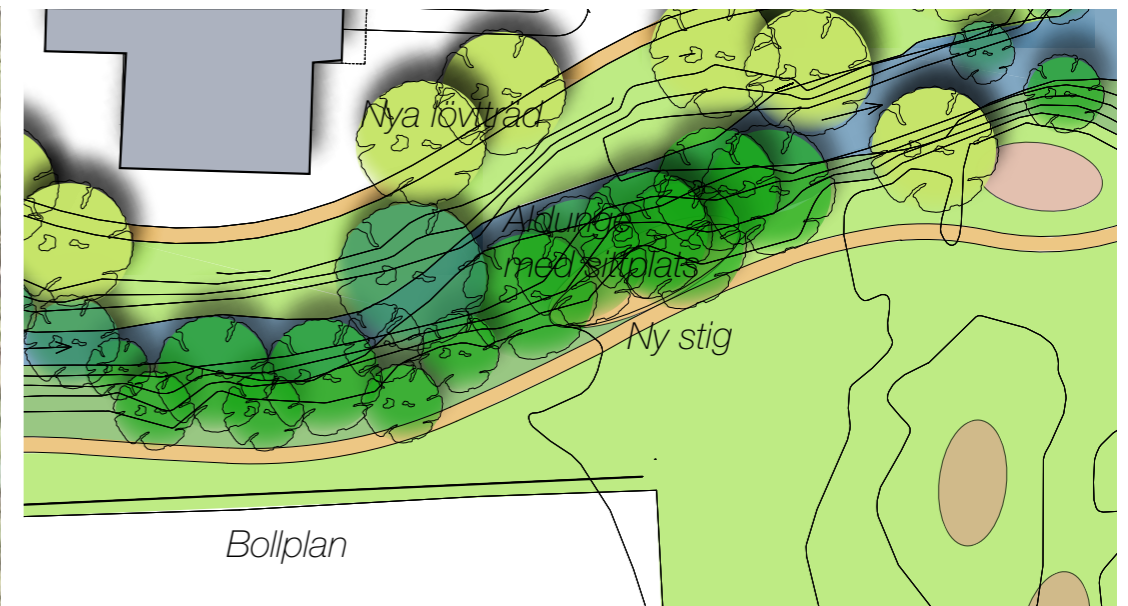
PLATS 3. ALDUNGEN



Befintlig situation: Majestätiska alar på rad vid vattnet.



En liten stig smyger in i vegetationen.



Alarna förses med sittbänkar och marken jämnas varsamt ut.

<https://www.maxpixel.net/Resting-Place-Bench-Nature-Bank-Rest-Forest-2400622>



Exempel på bänkar i närkontakt med trädstammar; En känsla av förankring i naturen...

<http://balkongoasen.blogspot.com/2012/06/>



<http://studiolivskraft.blogspot.com/2016/08/vi-snickrade-en-bank.html>



<http://www.mynewsdesk.com/se/konsthantverkscentrum>



...eller lite mer lekfull design.



## PLATS 4. FRUKTLUNDEN



*Befintlig situation: Gamla fruktträd, dramatiskt utbredda och med imponerande stamtjocklek, växer halvt gömda i den sydöstra träddungen.*

I början av april i våras uppmärksammade Föreningen Trädplan Göteborg att ett stort och gammalt äppelträd i Sisjön skulle fällas. Äppelträdets stam hade sprejats med gula kors och trädets fällning skulle ske under de närmsta dagarna berättade entreprenören, Kungsbacka skogsentreprenad, som var i färd med att avverka ett stort viktigt naturområde i Sisjön för bygget av det nya bostadsområdet Sisjödalen.

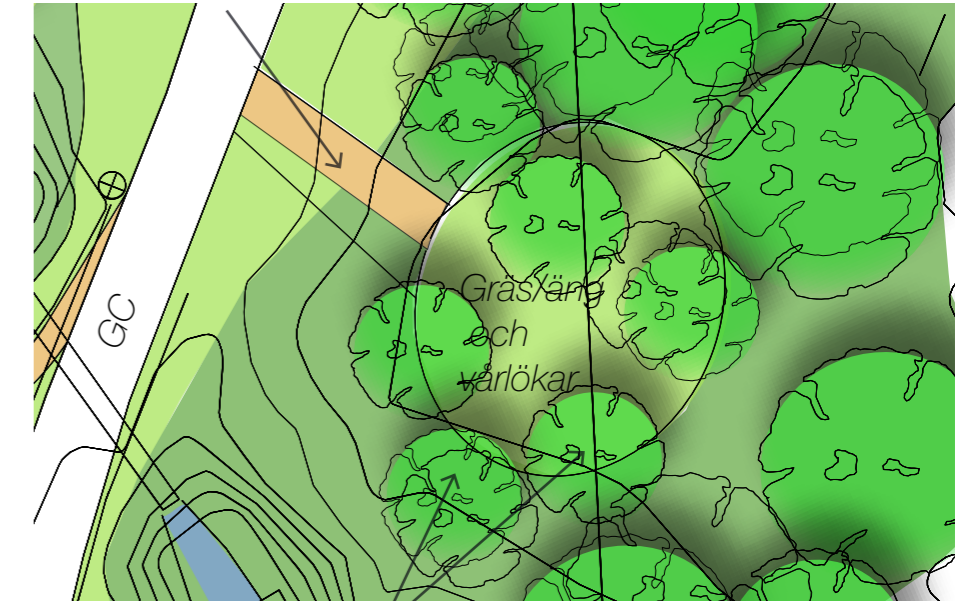


*Exempel på räddningsaktion av gammalt träd i Sisjön.*



*Försiktig gallring för mer ljusinsläpp och tillgänglighet samt anläggande av gräs/ängsyta samt vårlökar, skapar en ljuv liten park, om våren.*

*Liten gångväg till Minipark*



*Framgallrade fruktträd*

<https://www.alltomtradgard.se/pollinering-av-appelträd-pollineringstabell/>



## UTEGYM OCH KONST



Befintlig situation: Del av den öppna gräsytan längs GC-stråket.



Utegyms kan placeras ut som spridda stationer längs GCstråket i nord-sydlig riktning. Dels på befintliga gräsytor och dels på nya gräsmattor som röjs fram.



<https://www.sydsvenskan.se/2015-05-12/sydafrikanska-roster-king-ar-i-wanas>



<http://www.bertilsuppslag.eu/skulpturer.htm>



<https://www.wanaskonst.se/sv-se/Konst/Samlingen/Konstn%C3%A4r/fid/50>



Kanske kan skogsdungarna och bäcken hysa utställningar för konst i natur.